

„Dominus et deus“ – Zobrazenie panovníka a jeho rodiny v neskorej antike (neskoro-antický šperk a jeho úloha)

Abstrakt

Prezentácia sa snaží podať poslucháčovi základné informácie o vnímaní šperku v neskoro antickom a ranno-byzantskom svete. Autorka sa taktiež snaží vysvetliť postavenie a vnímanie panovníka a jeho rodiny v období dominátu, ktoré kľúčové pre význam šperku v tomto a nasledujúcom období Byzantskej ríše. V obrazovej časti prezentácie autorka uvádza príklady z umenia charakteristické pre dané obdobie rozširuje pohľad na preberanú látku a dopĺňa ju tak o dôležitú zložku výkladu.

Keby autorka mala zhrnúť prezentované fakty, vieme povedať, že šperk nebol iba kovový predmet, ktorý súžil na skrášlenie, ale hral aj dôležitú úlohu v symbolike cisára. Šperk bol symbolom moci a bohatstva, ktorý oddeľoval bežných obyvateľov od nobility a zároveň nobilitu od panovníckej rodiny.

Pokiaľ ide o literatúru a pramene, z ktorých sa dozvedáme o úlohe šperku v neskorej antike, najlepším zdrojom je zahraničná literatúra. Ďalším dôležitým zdrojom sú jednak výjavy na najrôznejších materiáloch s rôznymi typmi spracovania – mozaiky, reliéfy, a niekedy aj samotné šperky (napr. pektoriál). Ak sa pozrieme na stav bádania, v oblasti postavenia panovníka a jeho rodiny v tomto období z hľadiska historického vývoja, je dobre rozvinutý. Avšak čo sa týka šperkov v neskorej antike tak by sa dalo povedať, že dostupná literatúra sa zameriava skôr na typológiu šperkov ako na ich rolu.